

ગુજરાતી સાહિત્ય મંડળ

સુરત

ઝવેરી બ્રધર્સ કંપ હરિદ્વાર

તથા

એમ. કે. ચોકસી કંપ હરિદ્વાર

૧૯૪૩-૪૪

તા. ૧૨-૧૨-૪૩ તથા તા. ૧૩-૧૨-૪૩

રાસ હરિદ્વાર સમિતિ.

૦. રમણલાલ દલાલ
૧. હર્ષદલાલ વીમાવાળા
૨. સોમનલાલ શાસ્ત્રી
૩. નરવરલાલ સી. શાસ્ત્રી
૪. કનૈયાલાલ મોદી
૫. હસમુખલાલ પંડિત

શ્રી ભદ્રિકાબેન મહેતા
શ્રી વનસીલાલેશ્વર શાસ્ત્રી
શ્રી ભદ્રાવતીબેન દવે
શ્રી કાન્તાબેન વીમાવાળા
શ્રી પ્રભાવતીબેન
શ્રી નિર્મળાબેન કલાર્ક

રૂથળ

વજ્ર આના.]

નગીનચંદ હોલ

સહકાર, જીવનને રસમય કરે છે.
 સૂરતના નાગરિકોની આદર્શ સાહકારી સંસ્થા.
 ધી સૂરત પીપલ્સ કો-ઓપરેટીવ
 બેન્ક લીમીટેડ.

હેડ ઓફીસ : શાખા ઓફીસ :

જાનનાળ્યારા પર, સાનાના દાગાના તથા ચાંદાના પાટા પર
 તથા કાચા તથા તૈયાર કરેલા માલ પર તેમજ હુંડી પત્ર પર
 સરતા વ્યાજના દરે નાણા ધીરે છે, તથા મુંગધ, કલકતા,
 મદ્રાસ વિગેરે નાનામોટા શહેરો પર ડ્રાફ્ટ આપે છે.

આ બેન્કના હિસાબ સરકારી ઓડીટર તપાસે છે.

વધુ વિગત માટે મળો:—

હાકોરભાઈ સી. જાદવ. સેક્રેટરી.

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગૂજરાતી કૉપીરાઇટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૪૩૪૪

કિંમત ૦-૩-૦

ગ્રંથનામ ૦૩૪૨૧૧ી સાહિત્ય મંડળ.

વર્ગાંક ૮- : ૧૨૧

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
ગુજરાતી કોપીરાઈટ-સંગ્રહ
— રાસ વિષે કાંઈક —

સુરતના ગુજરાતી સાહિત્ય મંડળે રાસોત્સવ ઉજવવાને નક્કી કર્યું. તે કેવી રીતે ઉજવેલા તેનો અનેક રીતે વિચાર કર્યા પછી એવો નિર્ણય થયો કે સુરત શહેરની સ્ત્રી સંસ્થાઓ વચ્ચે એક રાસ હરીફાઈ યોજાવી. આ એક તદ્દન નવીન વિચાર છે. ગુર્જર સાહિત્યમાં રાસ રાગ-તાલમાં ભણે લખાયા હોય, ભણે તેમાં હિંચી ગગન-વિહારી કવિની કલ્પના સુષ્ટિ સુગ્મઈ હોય; પરંતુ રાસના ઉત્તમ કક્ષાના લક્ષણ ત્યારેજ દષ્ટિગોચર થાય કે જ્યારે તે પ્રત્યક્ષ રજુ થાય.

ભારતની પ્રાચીન સંસ્કૃતિનું પ્રત્યક્ષ દર્શન કરવાને આ રાસોત્સવ યોજાયો છે. આપણા પૂ. આચાર્યોએ શ્રી ભાગવતના રાસ પાંચાધ્યાયીમાં રાસની વ્યાખ્યા **બહુનર્તકી યુક્તો નૃત્યવિજ્ઞેષો રાસ :** બહુ નર્તકીવાળા નૃત્ય વિષય તે રાસ. કાવ્ય-ગીત તાલ સાથે ચારે તરફ ફરવું એ નૃત્યભાવના છે. ભારતવર્ષમાં રાસ હજારો વર્ષ પ્રાચીન છે અને રાસપદ્ધતિના નિયમો **ભારતે** રચેલા નાટ્ય શાસ્ત્રમાં મળી આવે છે.

રાસમાં રસતું પ્રાગટ્ય સંપૂર્ણપણે થવું જોઈએ. તે પણ કાવ્ય ભાવનાને અનુકૂળ થોડા રસોતું થોડા પ્રમાણ સુસંબદ્ધ સંમિશ્રણ હોય તોજ રાસની રજૂઆત ઉત્તમ નીવડે. અથવા કોઈ પણ એક કાવ્ય ભાવને અનુરૂપ મુખ્ય રહી બાકીના રસો ગૌણ તરીકે મુખ્ય રસને પોષતા રહે. આથી શાસ્ત્રકારોએ તેની બે રીતે વ્યાખ્યા કરી છે. **રસના સમૂહ રાસ :** રસોનો સમૂહ એટલે રાસ અથવા **રાસસ્થ અભિવ્યક્તિઃ યસ્મીન્ રસતું** જેનાથી પ્રાગટ્ય થાય છે તે રાસ.

રાસતું ઉત્પત્તિ સ્થાન-કાર શ્રી ગીતાજીના વ્યક્તા પરબ્રહ્મ શ્રીકૃષ્ણ પરમાત્મા છે. તે પહેલાં અખંડ ગોસોકની અંદર આ

રાસ હતો એમ આપણા વેદ શાસ્ત્રો કહે છે. ઋગ્વેદમાં તેના મંત્રો મળી આવે છે. આ રાસ શ્રીકૃષ્ણચન્દ્ર પ્રભુ ભૂતલ ઉપર ન આવતા હોત તો આપણને પ્રાપ્ત થાત નહિ. પ્રભુએ રાસમંડળ રચીને આપણને ઉત્તમ ભગવન્મય બ્રહ્મરસનું દાન કરેલું છે. રાસ પ્રેક્ષકોએ બ્રહ્મરસની અંદર તલ્લીન થઈ જાય, હૃદયમાં આનંદની ઊંળો ઉછળે, એજ આ રાસનું ઉત્તમ ફળ.

રાસ સંગીત સિવાય હોષ શકે નહિ. મારે નાદ બ્રહ્મ સાથે પણ રાસનો સંબંધ છે. આપણે જાણીએ છીએ કે ભારતમાં સંગીત શાસ્ત્ર ધણુંજ પદ્ધતિસર રચાયેલું છે તેની ઉપર અનેક ઐતિહાસિક જ્ઞાનેશ્વરોએ રાસના રાગ અને તાલના નિયમોને અનુસરી શારીરિક અવયવોનું સુસંબદ્ધ સુમેળ સંધાય ત્યારેજ રાસ ઉત્તમ પ્રકારે રજુ થઈ શકે.

આપણા ગુજરાતી રાસ કવિઓએ રાસનાં અપૂર્વ કાવ્યોનો રસ મહાગુજરાતમાં ફેલાવ્યો છે. અને ગુર્જર પ્રજાને તે રસનું પાન કરાવ્યું છે. એજ રસપાન આજે આપણી સન્મૂખ આપણી સુરત નગરીની સ્ત્રી સંસ્થાઓના સહકારથી આપણે મેળવવાને લાગ્નશાળી થયા છીએ.

રાસ તો ગુજરાતનું “સ્વયંભૂ સંગીત” છે. આપણી પ્રાચીન કવિતાની શરૂઆત પણ રાસથીજ થઈ. શ્રી નરસિંહ મહેતાને ભગવાન શ્રીકૃષ્ણે ગોવોકમાં રાસ મંડળની ઝાંખી કરાવી. રાસની રસોતી છોળો નરસિંહ મહેતાના કવિ હૃદયને લાગી એટલે તો સોનામાં મુગંધ મળી.

પણ રાસનો રસશિરોમણિ તો વૈષ્ણવ કવિ દયારામજી છે. નરસિંહ, મીરાં, ભાલણ. રત્નો કે દયારામ સર્વેનો રાસ વિષય માત્ર “પ્રેમ ભક્તિ” હતી.

કવિ શ્રી દયારામભાઈ પછી કવિતાક્ષેત્રનો નવો યુગ શરૂ થયો. જે ઇતિહાસ લંબાણ હોવાથી અત્રે ઉલ્લેખ કરવો મુશ્કેલ છે.

પણ એટલું તો જરૂર કહેવું પડશે કે ગુજરાતી કવિત્વ સાહિત્યમાંથી રાસ સાહિત્યને અલગ કરો તો તે સાહિત્ય મીઠા વગરના ભોજન જેવું લુપ્ત, રસહીન બની જશે.

કવિવર ટાગોરે શાંતિનિકેતનના અભ્યાસક્રમમાં રાસને દાખલ કરવા માટે ગુજરાતના રાસની રસિક પદ્ધતિ સ્વીકારી તેના મુક્ત કંઠે વખાણ કર્યા છે. રાસમાં શબ્દરચનાત્મક સાહિત્ય, કલા, કંસરત, રાગ, તાલ, કંઠમાધુર્ય ગીત, અભિનય વગેરે અનેક ગુણોનું એકીકરણ જોવામાં આવે છે.

ગમે તેવા ભૂતકાળના કડીન કાળમાં ન્યારે ભારતની ચારે તરફ અવ્યવસ્થા, અશાંતિ, ધોર અંધકાર ચાલુ હતા ત્યારે પણ આપણી આવી પ્રાચીન કલાઓનું પરંપરાથી રક્ષણ થતું આવ્યું છે. અને તેથીજ આવા ઉચ્ચ કલામય રાસનું સંરક્ષણ કરવું, સાહિત્ય જગતમાં તેને પણ ઉચ્ચ સ્થાન પ્રાપ્ત કરાવવું એમ ફરજ માનીને અમારા ગુજરાતી સાહિત્ય મંડળે આ રાસ હરીદાષ્ટની યોજના કરેલ છે. ધણા સમયથી વિચાર કરતું મંડળ આજે તે વિચારને પ્રત્યક્ષ થતો જોવાને લાગ્યશાળી થયું છે, અને તેમાં પણ રાસ હરીદાષ્ટની સહકારી સ્ત્રી સંસ્થાઓ, તેના કાર્યકર્તાઓ અને એમ્પીઅન કપના દાતાઓ શ્રી ઝવેરી બ્રધર્સ એન્ડ કું, તેમજ મેસર્સ એમ. કે. ચોકસીની કું. કે જેમણે અમારા ઉત્સાહને સુન્દર રીતે વધાવી લીધો છે અને અમને સહકાર આપ્યો છે તેઓ સર્વેને હાર્દિક ધન્યવાદ ઘટે છે. તેમનું નામ રાસ હરીદાષ્ટની સાથે પરંપરા જોડાએલું રહેશે અને ભવિષ્યમાં દરેક સંસ્થાઓના કાર્યમાં ઉત્સાહભર્યો વધારો કરશે.

ભવિષ્યમાં આ રાસ હરીદાષ્ટ પ્રતિ વર્ષ ગુજરાતી સાહિત્ય મંડળ તરફથી ચાલુજ રહેશે.

નિવેદક

નટવરલાલ સી. શાસ્ત્રી

સહમંત્રી ગુ. સા. મંડળ

કવિ શ્રી ન્હાનાશાલ

“રાસ એટલે ગુજરાતણી સર્વોત્તમ રસ કલા. ફૂલ શણુગાર ગૂંથવા એ ગુજરાતણી માત્રણ કલા છે, દરબારની કે લગ્ન-મંડપ ભરી લગ્ન માણમાં કાઠિયાણી કે દાનિયાણીની ભરત કલા છે; વાર પરવના જમણુવારમાં ગુર્જર ગૃહિણીની રાંધણ કલા છે; ફૂલ કાંઠડે જળ સિંચનમાં ગુજરાતણી અંગ હિંદોલની કલા છે; કુંકુમ કેસર હિંગોળના ને વિધવિધ રત્નચન્દ્રકે રચવામાં ગુર્જર સુન્દરીની સૌભાગ્ય કલા છે; પહેરવેશમાં એની સવન્ન છટા છે; આછેરા અલંકારોમાં એની સૌન્દર્ય ભાવના છે; પણ રાસમાં તો ગુજરાતણી સકલ રસાત્મા છે. કલ્પી શકે તો રાસની મૂર્તિ કલ્પો : નરી જાણે મત્રપતી ગુણગર્વિલી આત્મ છલકાતી કે ગુજરાતણ સંચરતી ન હોય ! જાણે

મ્હારી સાહેલીનું બેડલું;

છલકાતું આવે બેડલું;

મલકાતી આવે નાર;

રે મ્હારી સાહેલીનું બેડલું.

અને વળી રાસ એટલે ગુજરાતનું સ્વયંભૂ સંગીત.”

પોરવાડ મહિલા મંડળ

ચોરસાને—

સંધ્યાને ટાણે આવી તું મહિલા

ઝીણા બુલંદ ગાન ગાઇ જજે.

પીછાંના ચાંદ વેરી સરતી રજનીના...(૨)

અંતરના તેજ કાંઈ ખાળી જજે

ઝીણા બુલંદ ગાન...(૨) સંધ્યા

ગાઇશ ગાન મ્હારાં હૈયાંની હુંદમાં...(૨)

તેનો એકાદ સૂર આપી જજે

ઝીણા બુલંદ ગાન...(૨) સંધ્યા

મ્હારાં જીવનની રંગભરી સાંજના...(૨)

મીઠા મયૂર કાંઈ બોલી જજે

મીઠા તું મોરલા બોલી જજે...(૨)

ઝીણા બુલંદ ગાન.....

સંધ્યાને ટાણે આવી તું મોરલા.

મહિલા કલપ

કલાસુંદરી

રાગ. ભેરવી

વન વન વસંતરાણી વિહરે ફૂલન પૂંજમાં ફૂલન પૂંજમાં
કુંજ-નિકુંજે દિલભર, દેવીના દર્શન દેવીના દર્શન.
સુંદરી, ભવન ભવન ભવ શોભન, ગુર્જર કુંજમાં
જેને શરદ સોહાલી કલા સદૈવ પ્રસન્ન

એવી ગુણુ ગરવી ગુજરાતણુ અમ્મર વેલડી-અમ્મર (૧)
કંથડ કાડભરી હળવી ને, હેત હુલામણી,
ગૃહની ગૃહિણી ને કૃપાની, અજવાળીએ ખીજ, અજવાળીએ ખીજ.

મધૂરી મધુપ મંજરી શી, સંસ્કાર સુહામણી
વ્રત શીલ તપની તેજસ, ચમકે લોચન વીજ
એવી ગુણુગરવી ગુજરાતણુ અમ્મર વેલડી (૨)

ચંદની સૌન્દર્યે છલકાતા ચાંચ ચોકડે, ચાંચ ચોકડે.
રાજેશ્વરના મંગળ રસઉત્સવ મંડાય, રસ ઉત્સવ મંડાય

કવિતા સંગીત નર્તન ત્રિવેણી, સંગમ કાંઠે
ચંકારી રૂમઝૂમની ધૂમતી, ગરબે ગીત ગાય
એવી ગુણુગરવી ગુજરાતણુ અમ્મરવેલડી

હલકે બજતી ઊરના સૂર સમોવડ બંસરી, સૂર બંસરી
રસની જામે રમઝટ, હિંચતણે હિંડોળ, હિંચતણે હિંડોળ
ઝઝાણાવે રણુકારે અણુદીઠ, આતમખંજરી
ખલકે ખેલન નહિ ગુજરાતણુ ગરબે ગરબાતોલ

એવી ગુણુગરવી ગુજરાતણુ અમ્મર વેલડી
પંખેર પરદેશી કુંજ ધડીક પધારશો, કુંજ પધારશો
નવલા કલાભર્યા કંઠ નિરખવા નવરંગ, નિરખવા નવરંગ

એની રસરમણાએ વત્સલ, હૈડાં ધારશો
જગજનની જગદમ્યા શી પાવન પ્રેમલ ગંગ,
એવી ગુણુગરવી ગુજરાતણુ અમ્મરવેલડી અમ્મરવેલડી

વન વન વસંતરાણી.....

રાસનલિની]

-કેશવ હ. શેઠ.

સુરત સ્ત્રી મંડળ

સખીન—

સાંજને સમે, સખી ! આવજે,
હો સખી ! સાંજને સમે જરી આવજે
સના સરવર કેરી પાળે,
અંતર કેરી પાળે, હો સખી !

સાંજને૦

છેલ્લું કિરણ પેલું આભથા વિદાય લે,
છેલ્લો ટહુકાર એનો પંખીડું ગાઠ લે,
છેલ્લો ઝલુકાર તારે ઝાંઝર ઝંકારતી;
સાંજને૦

ખિડાતી પોયણીની પાંપણે પ્રદોષની,
રાણી મૂકા જાય ટપકાઓ આસની,
ઢાળતી પાંપણ મારે આંસુ એક મૂકવા;
સાંજને૦

ભરતો ઉચ્છ્વાસ વાયુ કુંજને કાટીલે,
ખરતાં ફુલડાને એની છેવટની ચૂમી દે,
ખરતા અંતર કાળે છેવટની એક વાર,
સુરભિ ઉચ્છ્વાસ તણી લાવજે, હો સખી
સાંજને૦

ધી સાર્વજનિક હાઈસ્કુલ ફોર મહર્સ

આશા

રાજ હંસબનિ. તાલ દાદરા

જન ઉર ખીલે હો મેન, આશાની વેલડી
પળમાં વિકસે ને વિલાય, સાહેલડી રે...
આશાની વેલડી.

નભના જોખે ઝમે ચંદ્ર આંદની શીતળ મધૂરી,
પળમાં વાદળમે ઘેરાય, સાહેલડી રે...
આશાની વેલડી-જન.

ઉપવન વસંત ખીલી મહાર, સૌરલ મહેકે મધૂરી,
જીવન વસંતે સોહાય, સાહેલડી રે.....
આશાની વેલડી.

ફૂજન પર જૂતિકાનાં થાય, આંખલીયાની ડાળે સખીરી
ઉર ઉર કાઢિલા સોહાય, સાહેલડી રે...:....
આશાની વેલડી...જન ઉર.

એમે વિદ્યુત ચમકાર, અખંડે ભામે અનેરી,
માનવના હૈયે સોહાય, સાહેલડી રે.....
આશાની વેલડી.

અંતિમ પળોના અચકાર, દીપ જ્યોત જેવા સખીરી,
અખડી જન ઉરે હોસાય, સાહેલડી રે.....
આશાની વેલડી-જન ઉર.

-“જવણંત જ્યોત”

શ્રી મહિલા વિધાલય ગોપીયુરા.

આવજે—

રાગ-વસંત.

મારે સરોવર આવજે હો સખી !
જેલે પરાં ઉઠી આવજે સખી ! મારે.

જેલો કો તારલો જતાં જતાં લિયે,
મીઠાં એ નીરની અંજલી ભરી,
તેની પ્હેલાં ચાર આછરાં પ્હેરી સખી,
મારે એ તીર પાય ધરજે જરી,
તીરે એ પાય જરી માંડજે સખી. મારે.

રૂપેરી રૂડી મારી સોનેરી માછલી,
ચરણે રેશે સખી તારે રમી,
જેવી જંખે રે કીકી આંખોની કોક બે,
પીવા નીત તારા તે મુખનાં અમી,
એવી આંખોને હસાવજે સખી. મારે.

તરતો કો મૂકજે તારો ઘડૂલો,
મારા એ નીરના હૈયા પરે,
જાગેલાં પંખીને જાજે છાતું પૂછી,
એરે ઘડૂલે ઉર કાતું તરે,
એવા હૈયાને હુલાવજે સખી. મારે.

—રેનેહરશિખ.

શ્રી અનાવિલ મહિલા મંડળ.

મનામણાં

રાગ-ઠક્યાણ. તાલ દિંચ.

સાખી { બૂલી જઈને સાન, નયને ક્યોં ફરમાન.
અંતરે અરમાન, રનેહલ આત્મનાં સનમાન.
આદર્યો એ રજનીએ મીઠાં મનામણાં,
પાશર્યો એ ચંદનીએ, ચીર શિદ્ધ સોહામણાં,
આવો હો રાજ ઉર તલસે રે આજ
સ્વામી સુખના હો સાજ, બૂલી તુજ વિણ કાજ,
કેમ રૂઠ્યા ? રસરાજ, શાને છૂપ્યા પ્રિય આજ,
એમ રૂઠ્યા પર કાજ, શાને ગુપ્ત્યા નિજ સાજ,
હાન બૂલી (૨) રજનીને ચંદની કરતી આકંદ,
એના સ્વરથી વિહ્વળ ધરા. ચમકી કાં મંદ,
હળ્યાં ઘેલાં ઉછંગ, સુનેલાં સહુ બાજ,
વિરહે બાવરી ત્રિપુરી ધરા, ભુલી નિજ બાજ,—આદર્યા..
યુગ યુગની રસ ધાર, ઘેર છાયા અંધાર,
પ્રલય પૂરના જાણુકાર, કાળખંજરી ઝણુકાર.
વિશ્વ શાંતિને કાજ, હરે ભૂમિનો ભાર,
નવ સૃજનતાને કાજ, પાન ઝુલતા કુમાર.
રમ્ય ચંદ રાસ બ્રાંતિ ઉરમાં,
નથી કાંતિ રહી કાંતિ પૂરમાં,
નથી ખેલવાં (૨)
એવા પ્રલય કાળે રસાણાં શાં મેલવાં,
ના કો' કરશે મનામણાં..... આદર્યા.

—જવલંત જ્યોત.

શ્રી બાલિકા સમાજ.

ઝાયલડી.

અલી આજે રે, કંઈ ગાજે રે, ઝાયલડી મીઠા મીઠા ટહુકાર,
અલી વાજે રે, રસ પાજે રે, મોરલડી અલી ભર્યા રણુકાર.

તરવરે કુસુમ લગ્ની સ્મિત કરે,
મધુરા વિહંગ તણા ઉભરે.
ઉડે સ્નેહ કૂવાર (૨) અલી આજે રે.

તુજ કંઠ છુછટ ઉઘાડ સળી,
સૂર દર્શન અંતર આપ જરી.
સમીરણુ શીત સુખકાર (૨) અલી આજે રે.

અહીં આમ્રફળોતી સુગંધ ઉડે,
ફૂલ પાંખડી તારી કેમ ન ખૂટે.
સુના સુના સહકાર (૨) અલી આજે રે.

હસતી રમતી જો વસંત સરે,
જનનાં વનનાં ઉલ્લાસ ભરે.
વરને નવ રસધાર (૨) અલી આજે રે.

શ્યામલ રંગી ને મધુ કંડી,
તુજ રેલવ નાહ મૃદુ સુરભી,
કુંડ કુંડ કીલકાર (૨) અલી આજે રે.

-મૂળસુખલાલ દિવાન.

ચુની. કન્યાશાળા નં. ૨૨,

નાણાવટ.

“ આત્માનાં જયરંગ ”

કાળની ઝલુકે આ કરતાલ.

ઝીલજો આતમના રણકાર૦

અવની ડોલે પવન પૂંકતો,

આલ ભર્યો ઉકળાટ૦

નીર ઉછળે કળણુગ બેડો આ,

દૈત્યની આવી જમાત

નલમાં ઘેરો એ અંધાર,

સાગળે આત્માનો ટંકાર...૦

સાખી.

કાળ સખી વહી ગયો, ફૂર રહ્યો પણ એક

રસ ગોષ્ઠિ અધુરી રહી, બોલ અબોલ અનેક

દિસ દિસ બોલે વિશ્વ સુધાવું,

આજ પુલ્યાં ઉર દાર,

યુગ ઉડતો નવ સૂર્ય ઉગે આ,

થાયે જ્ય જ્ય જ્યકાર૦

ઉર જ્યોતિનો જ્ય જ્ય નાદ,

સાગળે આત્માનો રણકાર...૦

ગાળે નલમાં રમ્ય મૃદંગ,

ઝીલજો આત્માના જયરંગ.

-અટુલાઈ ઉમરવાડિયા.

હરિપુરા મહિલા વિદ્યાલય

આયુષ્યને આરે.

[શ્રી. મહાકવિ ન્હાનાલાલ દલપતરામ]

આલી ! પેણે ગેબની ગુફમાં ઉભેલો,
ને નેણવાની પાળે છલ્યો રે લોલ.

આજ મહેં તો આનંદ છોળ અલખેલો,
બદવરાય નયણે ઝીલ્યો રે લોલ.

હો ! આજ મેં તો મનના મનોરથને દીઠા,
ને ભાવે મારા ભયને ભયાં રે લોલ.

આલી ! મેં તો નિરખ્યા રાસેશ નયન મીઠા,
ને અંતરના આરતા પૂર્યા રે લોલ.

એક વેળા જળ જમના ડરે ધારે.
ત્રિલોકની તાળી પડી રે લોલ.

ત્યારે હરિની વેણું વંદાવનની વાટે,
જગત વ્રમી ગગને ચડી રે લોલ.

છલ્યે છલ્યે પૃથ્વીલોકની સામી પારે,
ગગન ઉંને ઘેરે ધાતી રે લોલ.

એ...આયુષ્યને આરે અઘાંડ કિનારે,
હા હરિ ! ત્યારે લેળે જીવી રે લોલ.

શ્રી મહિલા વિદ્યાલય મંડળ મહર્ષિ હાઈસ્કૂલ

ગોપીપુરા, સુરત.

રામ-ખંડાર.

ભાભીની ચુંદડી

ભાભી તારી ચુંદડી ઉડે ફાગણ રંગમાં રે.
 કાઠ દિ' ઝુલતી ફૂલ હિંડોળે,
 કાઠ દિ' લાલ લોચનિયાં ચોળે,
 બેણુ ગંગાને જમુનાના જોગવે જોડે રે. ભાભી.
 ચગતી ચાંદનીમાં સાહેલી સાથે,
 જીવનની મીઠી ઝંખના ગાતે,
 કેવી ઉડે છટાઓના સાર શી માઝમ રાતે રે. ભાભી.
 ઘેરી અંતરી એકાંતને ખૂણે,
 ચોળાતી રોળાતી જીડે ને ખૂડે.
 ઘેલાં હૈયાની ગંગાના ઘોડા પૂરે રે. ભાભી.

કવિ-રત્નચંદ્રલાલ અરાલવાળા

ચોરવાડ મહિલા મંડળ, શાહપોર, સુરત.

મારવાડ આવો ઓરાં ઓરાં રે...ઓરાં ઓરાં રે
 વાંકડ્યા બનડા ફાંકડ્યાં બનડા મારવાડ.
 ઓરાં ઓરાંદે, રૂપાં રૂપાંદે અંગમે પનર્ગે જામા જરીકા
 મારવાડ લીલુડા જામા, પીલુડી પાધડી ચુંદડી રે
 ઓડમે લીલી લટુમડી મારવાડ.
 સોનેકી સાંકળી, રૂપેકા કડલાં મારવાડ આવો
 ઓરાં ઓરાં રે, ઓરાં ઓરાં રે.....

શ્રી સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ ફોર ગર્લ્સ

જીગ પલટાનો રાસ.

રામ-દેશકાર, તાલ હિંચ.

અમે અખંડ ખેલિયે રાસ, મહાજીગ પલટાના.

અમે પ્રચંડ પ્રજ્વળ્યા હુતાશ, મહાજીગ પલટાના.

શેષ સળક્યા ને હુંગર ડોલિયા,

સાગરના ઝમકાર રે...

મેધનાં દુંદુભી ગડગડયાં ને કાંઈ

વીજળના ચમકાર-મહાજીગ પલટાના. અમે.

પ્રલય કાળના પજ્યા ચંદરવા,

એવાં છવાયા અન્ધાર રે...

પુણ્ય ને પાપની પાંખો વીંઝાય છે.

હૈયાએ ઝીલ્યા પરછાયા, મહાજીગ પલટાના

અમે અખંડ ખેલિયે રાસ, મહાજીગ પલટાના.

કવિ ન્હાનાલાલ

શ્રી બાલિકા જમાજ.

આત્મગુંજન.

મેઘલી રાત મહીં ધ્રુવ તણો તારલો
 ચમકે ગગન ગુહા ભેદી જ રે...
 જુગ જુગના જોગી શો અમર હંસલો
 નીરખે પ્રકાશ રેખ એવી જ રે—મેઘલી

ઘેરૂં આકાશ ઘેરી ઘેરી વાદળીઓ
 નમેરી નીશ મહીં મ્હાલવા જ રે
 ધનમાં દૂપેલ રાજ રૂપેરી ચાંદલો
 ચમકે તે દિશ મ્હારે ચાલવા જ રે—મેઘલી

ભરતી ને ઓટ સ્વરૂપ સિંધુના ઉભરા
 મધ્યે અડોલ દીવાદાંડી જ રે
 તડકા ને છાંય વૃષ્ટિ મધ્ય ગિરી ગાજતો
 નિગ્રહ સમાધિ એમ માંડી જ રે—મેઘલી

દૂટો ઓ આલ ખૂટો ધરતીના રસદૂપ
 ધીકા દિગન્ત! કાળવિન્ને જ રે
 સનાતન હંસ તરે કાળ કેરે કાંઠે
 પ્રલયનાં પૂરથી ન ભીન્ને જ રે—મેઘલી

—કેશવ હ. શેઠ.

કાયસ્થ મહિલા કલપ.

રાત્રિના રંગ

મહાદ રાગ.

સખી સાંજ ગઈ લાલ સંખ્યા થઇ,
સ્મિત ફરકે ગુલાબી ગગનમાં.

આવો આવો સાહેલી સૌ આવો,
નૃત્ય રંગે આનંદ ભર્યા ગાવો.
આર્ત યાર્ત ભર્યા ઉર હેલે ચઢ્યાં.

સપ્તરંગી સાગુડો સોડાવતી,
પેલી સંખ્યા નિજ દ્વારે વિહારતી.
ધીમા ચાંદ્રે ચાલી નવ યૌવન ધરી—

રૂપ ધરતો ચાંદલીયો વાલો આવતો,
સાંજ ધેરી રાતવટી રૂઠી લાવતો,
પ્રેમ રંગે કર્યા ચાંદ્રે મેઘાં કર્યા—

રાત લાગે છે રૂઠી રણીયામણી,
સાથે તારાની ભાતડી સાહામણી.
બાણ ચુંદડી આઢી કાંઠ ટપકી ભરી...

શ્રી અનાવિલ મહિલા મંડળ.

જગબાલ

રાગ—ભેરવી, તાલ હિંચ.

ઉધડ્યાં પ્રભાતે સુણી બંસરી હોં જગબાલ,
નવલા કો બલ મંત્ર, સાહે જગો જગબાલ.
જીવનમાં જોમને સ્તુરાવતાં હો જગબાલ.

પ્રગટ્યા પુણ્ય બાનુ પ્રજા રેલવી હો જગબાલ.
નવલા સ્વાતંત્ર્ય મંત્ર, સાહે જગો જગબાલ.
જીવનમાં જોમને સ્તુરાવતાં હો જગબાલ.
ઉધડ્યાં.

વિકસ્યાં કુલડાંતી ફારમ મહેક્તી હો જગબાલ,
નવલા સુમનતણા સાહે જગો જગબાલ.
જીવનમાં જોમને સ્તુરાવતાં હો જગબાલ.
ઉધડ્યાં.

સ્નેહલ સૌજન્ય, સૌમ્ય સત્યથી હો જગબાલ,
નવલા સુહાસ્ય ભર્યા સાહે જગો જગબાલ.
જીવનમાં જોમને સ્તુરાવતાં હો જગબાલ.
ઉધડ્યાં.

જ્યોતિ પનોતી જગ જગાવતી હો જગબાલ,
નવલા “ચેતન” ભર્યા સાહે જગો જગબાલ.
જીવનમાં જોમને સ્તુરાવતાં હો જગબાલ.
ઉધડ્યાં પ્રભાતે સુણી બંસરી હો જગબાલ.

આધ. પદી. મીરાન ગર્જ હાઈ/સ્કુલ, સુરત.

મંદિરે

સાખી.

બંટનાદ ને શંખનાદ, વહે નાદ મૃદંગ,
અંગ અંગ અણું નીતરે, નાદ—અલ અલંગ.

બંટડીઓ મંદ મંદ રણુકે મંદિરે,
હો.....રણુકે મંદિરે.

નૃત્ય નર્તતાં નૂપુર નાદ વિસ્તરે,
હો.....નાદ વિસ્તરે.

ફૂલ વેણી ફૂલમાળ,
ફૂલ ફુંડળો રસાળ.
ફૂલ કંકણો સજેલ દેવ દાસી રે,
હો.....દેવ દાસી રે.

પ્રેમે પ્રકાશે દિપ જ્યોત,
ઉર ઉર વ્યાપી જ્યોત.
ધુપની સુવાસ વહે વિશ્વ મંદિરે,
હો.....વિશ્વ મંદિરે.

વાજે વિણા ને મૃદંગ,
નૃત્યથી રચે ત્રિલંગ.
અંગ અંગ નૃત્ય ઘેન નેન ધુમરે,
હો.....નેન ધુમરે.

“ ચંડિતજી. ”

છેલ્લી ઢખના ફેન્સી દાગીના

ખનાવનાર

તથા

વચનાર

ઝવેરી ચીમનલાલ એન્ડ કું.

સુરત

ભાગાળાવ

સોના, ચાંદી, ઝવેરાત

તથા

મીનાના દાગીના ખરીદવાનું

— સુવ્ય રથાળ —

:: સુરતના જાણીતા ::

ઝવેરી પ્રધર્મ એન્ડ કો.

સોના, ચાંદી તથા

ઝવેરાતના ફેન્સી

દાગીનાના

વેપારી.

માહીક મહત્વાલ એમ. ઝવેરી

કલામથ

પ્રેઝન્ટેશન

નાવેલ્ટીઝ મલશે.

૬૦ ચાંદાખતર, સુરત.

ઘરાકતા સોનાથી દાગીના બનાવી
આપવામાં આવે છે.

ગુજરાત ઈન્વેસ્ટમેન્ટ ટ્રસ્ટ લી૦

મેઈક ડીપોઝીટ ચેન્જર્સ,

સુરત.

નીચે પ્રમાણે કામકાજ કરે છે.

૧. શેરો જામીનગીરીઓ તથા ડીપોઝિટમાં ઘરાકોના નાણાં રોકવાનું તથા તે વેચવાનું
૨. શેરોની જામીનગીરી પર નાણા ખીરવાનું
૩. શેરો નામે ચઢાવી આપવાનું.
૪. ઘરાકો માટે ચાલુ ખાતાં, મેન્ડેન્સ ખાતા ખોલવાનું, તેમજ ખાખી ચુદા માટે ચાપોટા ચાલુ રાખવાનું.
૫. ઈન્ડુસ્ટ્રીયલ, વિજ્ઞાન, સીડીંગ, માઈનિંગ, રેલ્વે તથા વિ. રાજ્યોમાંથી ઈન્કમેક્ષનું રીટર્ન મેળવવાનું
૬. જીવંતીનો વીમો ઉતારવા આપવાનું.

વધુ લશ્કીત માટે વખો યા મળે.

વી. સી. જાદવ

ચેરમેન.

મુદ્રક:-ઈશ્વરલાલ એમ. વીમાવાળા દેશબંધુ પ્રેસ, કેળાપો, સુરત
રકાશક:-વટવરલાલ સી. શાસ્ત્રી મંત્રી ગૃ. લા મંડળ સુરત.
મોટા મંદિર સુરત

